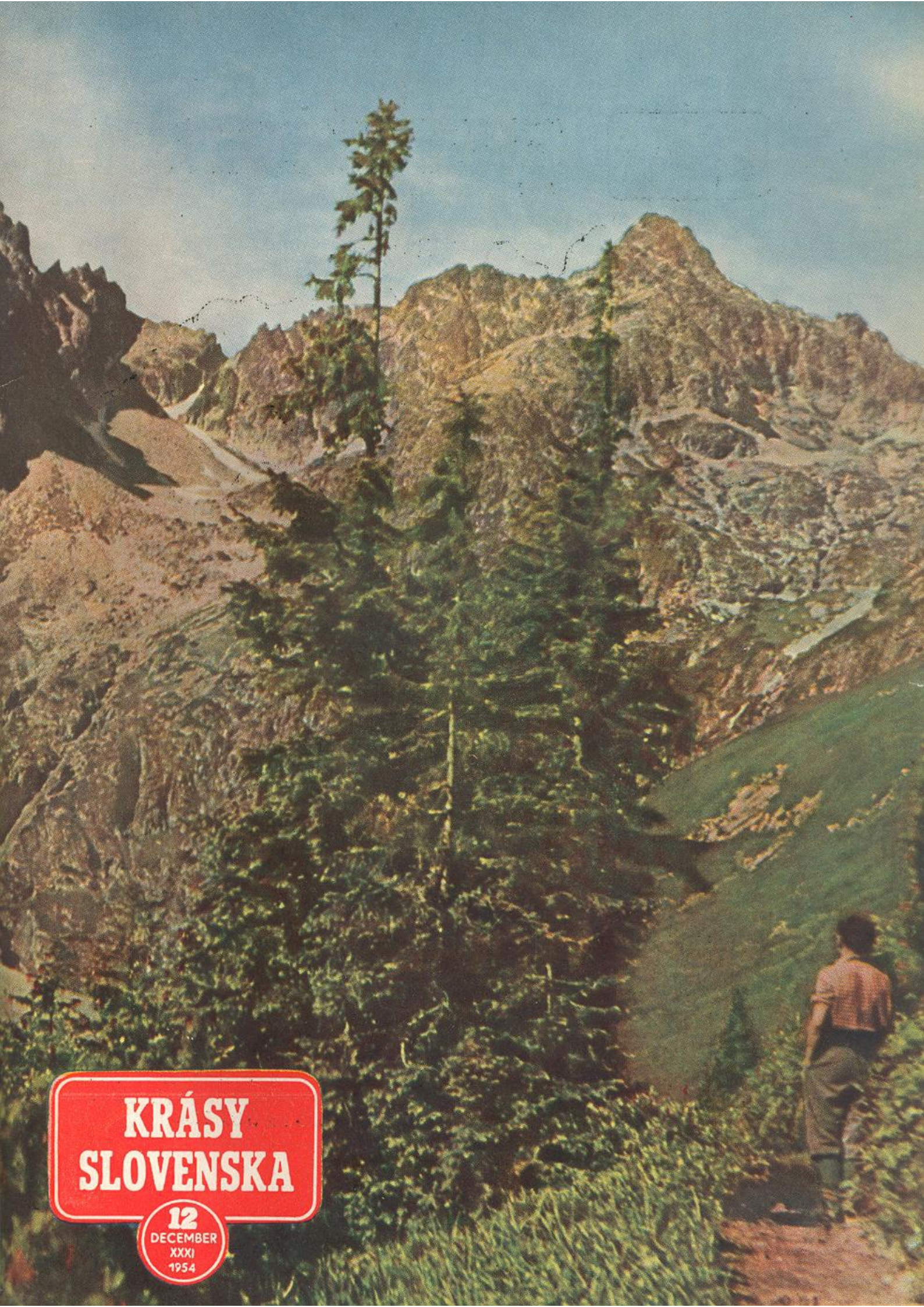

**KRÁSY
SLOVENSKA**

12
DECEMBER
XXXI
1954

O stavebnom rozvoji Vysokých Tatier

INŽ. J. HALUSKA,
predseda Komisie výstavby
pri Mestskom národnom výbore Vysoké Tatry

KRÁSY SLOVENSKA

P R Í L O H A
12/XXXI — DEC. 1954

Vysoké Tatry vábia neustále nových a nových návštevníkov. Spôsobuje to najmä ich osobitné kúzlo. Nájdeme tu na pomerne malej ploche to, čo iné horstvá nemajú. Veľhorské partie skalistých a rozoklaných štítov, pohoria s miernymi svahmi, jazierka, obklopené morom skalných sutiek, holé úskalí, pokryté len machom a lišajníkmi. Pod úskalím sa rozprestiera pásma kosodreviny, lemujúce komplexy ihličnatých porastov, ktoré tvoria veľkolepé prostredie jazerám, kde postupne vyrástli hotely, zotavovne, vily a chaty. Cesta slobody a elektrická dráha spojuje s horskými chodníkmi a lanovou dráhou všetky juhotatranské klimatické miesta. Najnáročnejším turistom sa sprístupnili aj najvyššie štíty tak, že popri vysokohorských chodníkoch sú v skalách pre bezpečnosť zasadené skoby a refaze.

Sprístupnenie Tatier spôsobila aj ich osobitná klíma na ciele liečebné a rekreačné. V Tatry v dôsledku svojej značnej vzdialenosti od mora sú temer zbavené rušivých vplyvov oceánu; vplyvom pomernej suchosti vzduchu je tu i väčšie snečné žiarenie ako pri iných horstvách.

Prevzatie politickej moci v našom štáte robotníckou triedou povzbudilo ďalší rozmach Vysokých Tatier. Mestský národný výbor a Tatranský národný park vytýčili si rad nových perspektív, smerujúcich k tomu aby sa Vysoké Tatry stali vzorným strediskom odpočinku, rekreácie, športu a turistiky. Liečebné ústavy v Tatrách majú vrátiť zdravie pracujúcim; pri zachovaní prírodných krás a hodnôt majú Tatry slúžiť rozvoju kultúry a osvetu.

Perspektívy budúcnosti Vysokých Tatier sú zabezpečené Rajónovým plánom, čiže plánom ich rozvoja. Každý, kto pozná minulosť Tatier, vie, aké škody sa tu napáchali chaotickou výstavbou, zanedbávaním opráv, rôznymi delimitáciami a pod. Toto práve rajónový (vývojový) plán odstraňuje. Je vypracovaný na základe vedeckého prieskumu a rozboru patričnými odborníkmi. Jeho hlavné zásady sú: usmerniť vývoj Tatier po každej stránke tak, aby oni splnili svoje poslanie rekreačné, športovo-turistické, zdravotnícke a výskumné. Plán konkrétne zdôvodňuje a určuje rozsah rekreácie, návštev, turistiky, športových akcií, liečebnej starostlivosti: pre každú túto zložku vymedzí úsek, kde sa má ona stavebne rozvíjať, čo je potrebné najmä pri sanatóriách tuberkulózy, ktoré majú byť sústredené na jednom mieste; poukáže, ako zlepšiť pomery zamestnancov v jednotlivých sektoroch, slovom zosúlaď všetky požiadavky na Tatry kladené tak, aby sa úspech dostavil čo najskôr, čo najhospodárnejšie a najúčelnejšie. Treba stavať tak, aby jedno neprekážalo druhému, aby z Vysokých Tatier nevzniklo súvislé mesto.

Veľkým nedostatkom v Tatrách je málo škôl, kultúrnych zariadení, aké tu mali byť, ďalej zlá kanalizácia, vodovody, elektrické siete a skábelizovanie telefónu. Treba budovať i rekreačné strediská, generálne opraviť chaty a stavať nové, rozšíriť obchodnú sieť obchodnými domami hlavne v T. Lomnici a St. Smokovci, rozšíriť a skvalitniť dopravu.

Keď však chceme, aby rozvoj Vysokých Tatier šiel presne podľa rajónového, vývojového plánu, musíme odstraňovať nedostatky na každom kroku.

Je ozaj na všetkých, aby sme prispeli k rozvoju Vysokých Tatier tak, aby sa oni skutočne stali miestom šťastia, radosti a odpočinku pracujúcich.

15. júla sa odohrá na severnej stene Jahňacieho štítu v Tatrách tragédia, ktorá nemá páru v histórii úrazov. Tejto tragédii padnú za obeť dvaja maloletí „horolezci“. Príčinou je absolútne pochybené vykonávanie výchovy v horolezeckej škole dorastu Libereckého kraja.

Okrem týchto tragických prípadov sme uskutočnili 12 záchranných akcií za ťažkých, nepriaznivých podmienok, 132 záchranných akcií sa vykonalo pre turistov ľahšie zranených a v 36 prípadoch sme poskytovali asistenciu pri športových podnikoch v horách.

V dňoch 18. až 20. augusta sme sa zúčastnili na medzinárodnej záchrannej akcii na Mengušovských štítoch, kde za krajne nepriaznivého počasia (sneh a víchrica) sa zabili dvaja poľskí horolezci.

Toto je smutná časť bilancie našej práce, no uspokojuje nás to, že ako počet smrteľných úrazov, tak počet ostatných úrazov z roka na rok klesá, čo iste možno pripísať dobre robenej preventívnej činnosti.

Zimná sezóna je v prúde. V príprave na ňu sme spravili zimné tyčové značkovanie. Za najväčší úspech si po-

kladáme, že máme vytyčovanú hrebeňovú cestu z vrcholu Chopka k chate Hrdinov Slovenského národného povstania pod Ďumbierom a ďalej na Trangošku. Zimné značkovanie sme urobili aj na obvyklých cestách oblasti Vysokých Tatier a Vrátnej, kde sme ešte pripravili pohodlnú lyžiarsku zjazdovku cez Kravarsko k chate pod Sokolím.

Už od leta sme plne zapojení do priprav Zimnej časti I. celoštátnej Spartakiády 1955, ktorá bude 6.—20. II. vo Vysokých Tatrách. V tohoročnej zimnej sezóne pripravujeme aj preteky Horskej služby kvôli zdokonaleniu jazdy záchrancov s kanadskými saniami a ošetrovaniu zranených lyžiarov. V tejto disciplíne sa zúčastníme na medzinárodných pretekoch v Zakopanom, pri ktorej príležitosti chceme položiť základy Medzinárodnej organizácie Horských služieb ľudovodemokratických krajín.

Voláme všetkých čitateľov Krás Slovenska, ktorí sú uvedomelými návštevníkmi a milovníkmi hôr, aby nám pomáhali chrániť životy našich pracujúcich na horách. Veď Lenin hovorí: „Najdrahším pokladom socializmu je človek, všetko sa dá nahradiť, len človek nie.“

PRVÉ ZIMNÉ PRIESTUPY A PRVOVÝSTUPY 1953/54 VO VYS. TATRÁCH

MAJSTER ŠPORTU ARNO PUŠKÁŠ

1.—2. XII. 1953: Hlavný hrebeň Vys. Tatier od Laliového sedla po Kopské sedlo, J. Mlezák — M. Matras. Obchádzali: Zbiu vežu, Vých. štít nad Žel. bránou, Kačí štít, Batizovský štít, Východnú Vysokú, Hranatú vežu, Rovienkovú vežu, Kresaný roh, Ostrý štít, Snehový štít.

7.—8. XII. 1953: Veľká bránička, od SZ, K-G 1065, v lete IV, čisté lezenie 4 hod., 15 skôb, J. Sláma — D. Hofírek, striedavo.

26.—29. XII. 1953: Lomnický hrebeň zo Spišského štítu na Lastovičiu vežu, zostup Jordánkou, R. Kuchař — J. Šimon.

27. XII. 1953: Žltá veža, SZ hrebeň, K-G 1038, v lete III 6 hod., V. Procházka — O. Jelínek — V. Vodháněl.

27. XII. 1953: Javorový štít, S stena prostriedkom, pokus, dosiahnutá výška asi 200 m, 10 hod., J. Mašek — K. Cerman.

30. XII. 1953: Spišský štít, SZ hrebeň, K-G 1174, v lete III, 2 a pol hod., R. Kuchař — J. Mašek.

1. I. 1954: Mačia veža, J stena pravým pilierom, robené len za zimných podmienok, kval. III., 2 hod., R. Kuchař — J. Šimon.

2. I. 1954: Baranie rohy, JV hrebeň, K-G 1166,

v lete II, V. Kršiak — J. Mihálka — K. Király, striedavo.

3. I. 1954: Mačia veža, J stena, pravým pilierom, varianta priamo na vrchol, robené len za zimných podmienok, kval. V, J. Mihálka — V. Kršiak — K. Király.

1. II. 1954: Malý Ladový štít, V stena, ľavou polovicou, robené len za zimných podmienok, kval. II—III, 4 hod., J. Sláma — D. Hofírek — V. Kršiak — J. Mihálka, striedavo.

2. II. 1954: Mačia veža, J stena, variantou Zamkovského, K-G 1183, 2 hod., 2 skoby, J. Sláma — I. Lehotský, striedavo.

14. II. 1954: Lastovičia veža, JZ hrebeň, ľavou vetvou, variantou Boceka, P 1206 A, v lete IV, 4 a pol hod., J. Sláma — V. Karoušek.

16. II. 1954: Zadný Oštep, S stena, K-G 1082, v lete III, jedno miesto V, 4 hod., 8 skôb, zostup K-G 1084, v lete I, J. Sláma — V. Šmída.

18. II. 1954: Svinka, S stena, Puškášovou cestou, varianta po snehových poliach, v lete IV—V, 9 hod., 20 skôb, zostup K-G 1317 SZ hrebeňom, v lete I—II, odtiaľ zostup pravým okrajom S steny novou cestou, A. Puškáš — H. Rácz.

19. II. 1954: Široká veža, J stena, K-G 1009 A,